

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring och upphävande av vissa lagar som gäller undervisningsväsendet och vissa lagar i samband med det

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Den aktuella totalreformen av lagstiftningen om utbildning förutsätter ändringar också i vissa sådana lagar om undervisnings- och kulturverksamhet samt andra förvaltningsområden som inte ingår i de propositioner som redan har avlåtits till riksdagen. I denna proposition föreslås ändringar i lagen om studiestöd, lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter, lagen om yrkeshögskolestudier, lagen om yrkespedagogisk lärarutbildning, lagen om utbildningsstyrelsen, teater- och orkesterlagen, lagen om kommunernas kulturverksamhet, museilagen, lagen om ungdomsarbete, lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, folkhälsolagen och lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras. Vidare föreslås att lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor skall upphävas.

Den definition i lagen om studiestöd som gäller studiestödstiden för yrkesutbildning

föreslås bli ändrad så att den motsvarar den utbildningstid som föreskrivs i lagstiftningen om utbildningen i fråga. Det föreslås att lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter ändras så att också vuxenstuderande i grundläggande yrkesutbildning skall ha rätt till stöd för skolresor. I och med att lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor upphävs kan nya försök inte längre inledas efter den 1 augusti 1998. Pågående försök och försök som inleds senast nämnda dag skall fortgå tills den utbildning som inlett inom ramen för försöket avslutas. Övriga ändringar som föreslås i de lagar som ingår i propositionen är närmast av teknisk art.

Propositionen hänför sig till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om utbildning och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 1998.

MOTIVERING

1. Inledning

En totalreform av lagstiftningen om den utbildning som lyder under undervisningsministeriet har varit aktuell sedan 1993. Reformen har genomförts i faser. Den första fasen gällde universiteten och en proposition med förslag till universitetslag och till lag om införande av universitetslagen (RP

263/1996 rd) avlätts till riksdagen i december 1996. De nya lagarna om universiteten (645 och 646/1997) antogs och stadfästes i juni 1997. Lagarna träder i kraft den 1 augusti 1998. Under den andra fasen av reformen avlät regeringen i maj 1997 en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utbildning (RP 86/1997 rd), som innehåller lagförslag om den övriga utbildning som

lyder under undervisningsministeriet. Avsikten är att också dessa lagar skall träda i kraft den 1 augusti 1998.

I regeringens proposition med förslag till lagstiftning om utbildning föreslås att den nuvarande omfattande och splittrade lagstiftningen som baserar sig på läroanstaltsformer ersätts med en snävare och mera koncentrerad lagstiftning som baserar sig på utbildningens mål och innehåll, utbildningsnivåerna och utbildningsformerna samt studerandenas rättigheter och skyldigheter. Utbildningsanordnarnas befogenhet att besluta om sättet att ordna utbildningen skall utökas väsentligt. Propositionen innehåller förslag till lag om grundläggande utbildning, gymnasielag, lag om yrkesutbildning, lag om yrkesinriktad vuxenutbildning, lag om fritt bildningsarbete, lag om grundläggande konstundervisning, lag om förvaltning av utbildning som ordnas av staten och privata samt lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. De åtta föreslagna lagarna skall ersätta de nu gällande 26 lagar som gäller den nämnda utbildningen.

I vissa författningar om undervisnings- och kulturverksamhet samt andra förvaltningsområden ingår hänvisningar till de lagar som skall upphävas genom de nya utbildningslagarna. I vissa författningar används också sådana begrepp som inte längre används i den nya skollagstiftningen. En ny reglering av arbetstiderna inom gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen förutsätter dessutom vissa preciseringar i den övriga lagstiftningen. Det föreslås att de preciseringar som kommer sig av detta skall göras i lagen om studiestöd (65/1994), lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter (48/1997), lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995), lagen om yrkespedagogisk lärarutbildning (452/1996), lagen om utbildningsstyrelsen (182/1991), teater- och orkesterlagen (730/1992), lagen om kommunernas kulturverksamhet (728/1992), museilagen (729/1992), lagen om ungdomsarbete (235/1995), lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990), folkhälsolagen (66/1972) och lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras (149/1922). Andringarna utreds närmare nedan i propositionen. Vidare föreslås att lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor (391/1991) skall upphävas.

2. Nuläge och föreslagna ändringar

2.1. Ändringar som gäller studiestödet

I 3 § lagen om studiestöd anges de definitioner som används i lagen om studiestöd. I paragrafens 4 punkt definieras högskolorna. Det föreslås att punkten ändras så att hänvisningen till lagen om utveckling av högskoleväsendet (1052/1986) ersätts med en hänvisning till den nya universitetslagen. Med högskola avses då i lagen om studiestöd sådana universitet som avses i universitetslagen och sådana yrkeshögskolor som avses i lagen om yrkeshögskolestudier.

I paragrafens 5 punkt definieras andra läroanstalter. De föreslagna nya lagarna om utbildning medför ökade möjligheter att lokalt fatta beslut om vilket slag av utbildning som ordnas i de olika läroanstalterna. Utbildningsanordnaren har möjlighet att skaffa utbildningstjänster delvis också av andra utbildningsanordnare eller också av andra sammanslutningar eller stiftelser än sådana som fått tillstånd att ordna utbildning. Det föreslås därför att 3 § 5 punkten ändras så att det förutom de särskilt nämnda läroanstaltsgrupperna också hänvisas allmänt till läroanstalter som ger sådan utbildning som hör till lagarnas tillämpningsområde.

I 4 § lagen om studiestöd bestäms om studier som berättigar till studiestöd. Definitionen i paragrafens 2 mom. om vilka gymnasiestudier eller yrkesinriktade studier på heltid om berättigar till studiestöd föreslås få en klarare ordalydelse. Närmare bestämmelser om andra heltidsstudier skall utfärdas genom förordning. Avsikten är att i förordning definiera de läroanstalter som ger annan utbildning än yrkesutbildning eller gymnasieutbildning och för vilkas studier studiestöd kan beviljas. Definitionen skall gälla utbildning som ges vid folkhögskolor och idrottsutbildningscenter samt vid Sameområdets utbildningscentral och är berättigad till studiestöd. I förordningen skall också anges de övriga studier för vilka studiestöd kan beviljas. Studiestöd skall kunna beviljas för studier i huslig ekonomi som ordnas på annat sätt än som grundläggande yrkesutbildning, för utbildning som ordnas för handikappade studerande i tränings- och rehabiliteringssyfte samt för utbildning som förbereder invandrare för den grundläggande yrkesutbildningen.

I 7 § lagen om studiestöd bestäms om den tid som berättigar till studiestöd. Enligt paragrafens 3 mom. kan studiestöd för närvarande fås för högst den normala utbildningstiden för studier i andra läroanstalter än högskolor. Av särskilda skäl kan stöd dessutom fås för högst ett studieår. Enligt 6 § förordningen om studiestöd (260/1994) anses den normala tiden för att slutföra gymnasiet vara högst fyra läsår och inom yrkesutbildningen den utbildningstid som fastställts genom beslut av undervisningsministeriet, eller om en sådan inte fastställts särskilt, den utbildningstid som förutsätter heldagsstudier. Det föreslås att paragrafens 3 mom. ändras så att stödtiden skall motsvara den studietid som föreskrivits för yrkesutbildningen och gymnasieutbildningen. Det skall inte längre fordras några särskilda skäl för beviljande av studiestöd för en längre tid än den som motsvarar utbildningens omfattning. Stöd skall också kunna beviljas dem som av grundad anledning fått förlängd studietid.

Enligt 30 § 1 mom. i den föreslagna lagen om yrkesutbildning skall en studerande slutföra sina studier inom en tid som med högst ett år får överskrida den tid som studierna avses omfatta, om inte studeranden av grundad anledning beviljas förlängning. Inom yrkesutbildningen skall studiestöd således kunna beviljas för en tid som med högst ett läsår överskrider den tid som motsvarar studiernas omfattning. Också när det gäller studerande som av grundad anledning beviljats förlängd studietid kan stöd beviljas för den tid som motsvarar förlängningen. Enligt 24 § 1 mom. gymnasielagen skall gymnasiet lärokurs slutföras på högst fyra år, om inte studeranden av grundad anledning beviljas förlängning. Inom gymnasieutbildningen skall stöd således kunna beviljas för högst fyra läsårs studier, såsom för närvarande. Om en studerande av grundad anledning har beviljats förlängd tid, kan studiestöd beviljas också för den tid som motsvarar förlängningen. Det är fortfarande nödvändigt att genom förordning närmare bestämma om antalet stödmånader under läsåret.

Dessutom föreslås att undervisningsministeriet skall kunna besluta närmare om den tid som berättigar till studiestöd. Närmare föreskrifter om på vilket sätt studiestödtiden bestäms kan behövas exempelvis i sådana situationer då en studerande har avbrutit

studierna och övergått till att bedriva andra studier.

2.2. Ändringar som gäller stöd för skolresor

I regeringens proposition med förslag till lagstiftning om utbildning föreslås att den institutionella regleringen enligt läroanstaltsformer och läroanstaltsgrupper skall frångås. Utgående från detta kan utbildningsanordnarna besluta i vilket slags läroanstalter utbildningen ordnas. Propositionen gör det också möjligt att ordna utbildningen smidigare än tidigare på så sätt att utbildningsanordnaren kan skaffa utbildningstjänsterna delvis också av andra utbildningsanordnare eller av sammanslutningar eller stiftelser än sådana som fått tillstånd att ordna utbildning. Till följd av detta skall namnet på lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter ändras så att det i stället för läroanstaltsgrupper hänvisar till den utbildning som hör till lagens tillämpningsområde. Enligt propositionen skall lagen få namnet lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Av samma skäl skall också definitionen på studerande som är berättigade till stöd för skolresor ändras samt begreppet läroanstaltens huvudman ersättas med begreppet utbildningsanordnare.

Enligt 2 § lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter kan personer som är bosatta i Finland och bedriver studier i Finland få stöd för skolresor om de är studerande i gymnasiet eller studerande som deltar i grundläggande yrkesutbildning vid yrkesläroanstalter. Också personer som bedriver motsvarande studier vid folkhögskolor eller temporära yrkeshögskolor kan få stöd för skolresor. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att rätten till stöd för skolresor skall gälla studerande inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning. Enligt den nya definitionen utökas de studerandegrupper som är berättigade till studiestöd med kategorin vuxna studerande inom grundläggande yrkesutbildning, varvid de studiesociala förmånerna och stödet för skolresor bestäms på samma sätt för alla studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen. De som studerar inom ramen för

yrkesinriktad tilläggsutbildning omfattas dock fortfarande inte av stödet för skolresor.

För tydlighets skull föreslås att också definitionen i 2 § 2 mom. preciseras där det sägs vilka studerande som inte är berättigade till stöd för skolresor. Enligt den nya definitionen är inte heller studerande som deltar i utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen eller yrkes- eller specialyrkesexamen som avläggs genom en fristående examen berättigade till stöd för skolresor.

Avsikten är att de övriga studerande som är berättigade till stöd för skolresor för tydlighets skull skall anges närmare i förordning. Berättigade till stöd för skolresor är fortfarande studerande som bedriver studier i huslig ekonomi som ordnas på annat sätt än som grundläggande yrkesutbildning, studier som ordnas för handikappade studerande i tränings- och rehabiliteringssyfte samt studier som ordnas för invandrare som förberedelse inför den grundläggande yrkesutbildningen

2.3. Upphävande av lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor

Med stöd av lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor ordnas försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor. Syftet med försöken är att vinna erfarenheter för att kunna utveckla utbildningen efter grundskolan. Syftet med försöken är att utreda hur en höjning av nivån på utbildningen efter grundskolan, tillgodoseendet av samhällets och arbetslivets föränderliga behov av kunskaper och färdigheter, utformandet av flexibla och individuella studiehelheter och skapandet av mångsidigare utbildningsmöjligheter kan främjas genom samarbete mellan olika skol- och läroanstaltsformer. Försöken skall också ge information om hur skolsystemets funktionsduglighet skall kunna förbättras och förvaltningen utvecklas.

Lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor innehåller bestämmelser om försöksverksamhetens syfte och försökets innehåll, samarbetsavtal mellan huvudmännen för läroanstalterna inom en försöksenhet, försökstillstånd, försöksenhetens förvaltning, grunderna för ordnandet av undervisningen, resurser och finansiering samt om andra särskilda frågor.

Lagen trädde i kraft den 1 mars 1991 och skall gälla till utgången av 1999. Lagen skall dock tillämpas på sådan utbildning som har inletts under lagens giltighetstid tills utbildningen har avslutats också efter det att lagen har upphört att gälla.

För närvarande pågår 16 försök med utbildning på ungdomsstadiet, i vilka sammanlagt 116 läroanstalter deltar, samt 10 yrkeshögskoleförsök, i vilka sammanlagt 70 läroanstalter deltar. Försöken har utmynnat i att 16 yrkeshögskolor omvandlats till ordinarie. Den 1 augusti 1998 inrättas 4 nya ordinarie yrkeshögskolor. Vid nämnda tidpunkt inleds dessutom två nya yrkeshögskoleförsök, i vilka 17 läroanstalter deltar. Avsikten är att nya försök med utbildning på ungdomsstadiet eller med yrkeshögskolor inte längre skall inledas efter nämnda datum. De sista nya försöken med utbildning på ungdomsstadiet startade i augusti 1993. Nya läroanstalter har efter det avslutit sig till dessa försök.

Den nya lagstiftning som baserar sig på regeringens proposition med förslag till lagstiftning om utbildning öppnar många sådana möjligheter för alla utbildningsanordnare som för närvarande kan utnyttjas endast av de läroanstalter som deltar i försöken med utbildning på ungdomsstadiet. Den föreslagna nya utbildningslagstiftningen innehåller bestämmelser om samarbete mellan olika utbildningsformer, såsom gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, samt skyldigheten att i den egna läroanstalten räkna till godo studier som den studerande genomgått i någon annan läroanstalt. I och med att den institutionella reglering som baserar sig på olika läroanstaltsformer frångås, kan utbildningsanordnaren besluta i vilka läroanstalter olika slags utbildning ordnas på lokal nivå. Detta erbjuder en möjlighet till integrering t.ex. så att gymnasieutbildning och yrkesutbildning ordnas i samma läroanstalt. Den nya lagstiftningen om utbildning innehåller inte heller bestämmelser som begränsar det sätt på vilket utbildningens förvaltning ordnas, vilket innebär att utbildningsanordnarna i framtiden rätt fritt får bestämma om sin förvaltning. Till ovannämnda delar ger den nya lagstiftningen utbildningsanordnarna möjlighet att genom egna beslut tillämpa de lösningsmodeller som genomförts i försöken. Lagstiftningen om försöken blir till följd av den nya lagstiftningen till många delar obehövlig.

Begreppen och systematiken i lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor baserar sig helt på den lagstiftning som upphävs den 1 augusti 1998. Lagstiftningen om försöken borde därför revideras helt för att överensstamma med den nya lagstiftningen om utbildning. Eftersom avsikten är att nya försök inte längre skall inledas efter det att den nya utbildningslagstiftningen har trätt i kraft, är det inte längre ändamålsenligt att revidera försökslagstiftningen. Giltighetstiden för försökslagstiftningen upphör i vilket fall som helst vid ingången av 2000. Det föreslås därför att lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor skall upphävas. I samband med upphävandet skall det genom övergångsbestämmelser säkerställas att de pågående försöken och de försök som inleds den 1 augusti 1998 slutförs i enlighet med tidtabellen i den försökslagstiftning som upphävs. Övergångsbestämmelserna behövs eftersom den nya lagstiftningen om utbildning inte till alla delar möjliggör sådana undervisningsarrangemang som för närvarande förekommer i försöken.

Aven om nya försök inte inleds efter den 1 augusti 1998, föreslås att det i övergångsbestämmelserna i den föreslagna lagen om upphävande av lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor tas in en bestämmelse som möjliggör en ändring av försöksbesluten i fråga om pågående försök och försök som inleds den 1 augusti 1998. Denna möjlighet innehåller också en möjlighet att utvidga eller inskränka pågående försök genom att införliva nya läroanstalter i försöken eller utelägna gamla läroanstalter.

I försöken med utbildning på ungdomsstadiet kan den grundläggande yrkesutbildningen och gymnasieutbildningen omfatta studier som hör till en annan utbildningsform i större utsträckning än vad de nuvarande bestämmelserna och föreskrifterna om undervisningens innehåll i gymnasiet och yrkesutbildningen tillåter. Eftersom de bestämmelser och föreskrifter som gäller gymnasieutbildningens och yrkesutbildningens struktur och innehåll kvarstår oförändrade när den nya lagstiftningen om utbildning träder i kraft, föreslås att möjligheterna att i försöksheterna iakttä gällande bestämmelser och föreskrifter om studiernas omfattning och innehåll till slutet av försöket skall säkerställas genom övergångsbestämmelser. Aven de

examina som avläggs i försöken och den behörighet för fortsatta studier som de medför skall kvarstå oförändrade.

Beslut om de obligatoriska och gemensamma studier samt studier som räknas till godo i examen i gymnasiet och i den yrkesinriktade grundexamen inom yrkesutbildningen fattas separat på basis av försöken med utbildning på ungdomsstadiet. Enligt de beslut som regeringen tidigare har fattat skall samarbetet mellan bl.a. gymnasiet och yrkesläroanstalterna utökas så att den studerande inom ramen för sin examen kan utnyttja utbildningsutbudet i regionen. I läroplanerna säkerställs den studerandes möjligheter till tillräckliga individuella val. Det skapas möjligheter för studeranden att utnyttja andra utbildningsanordnares utbildningsutbud. Motsvarande studier som den studerande fullföljt tidigare skall räknas till godo. Aven om studerande antas till försöksutbildningen ännu hösten 1999 och försöksutbildningen således fortgår flera år, är avsikten att dra nytta av resultatet av försöken redan när statsrådet beslutar om timfördelningen och de allmänna riksomfattande mål för utbildningen som förutsätts i den nya lagstiftningen om gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. Avsikten är att göra behövliga ändringar i statsrådets beslut även efter att försöket avslutats.

Genom övergångsbestämmelsen garanteras således en möjlighet också i fortsättningen att inom ett försök avlägga en examen på ungdomsstadiet, kombinationsstudier, som består av yrkesinriktade studier och gymnasiestudier samt eventuell arbetspraktik. Kombinationsstudierna skall även i framtiden medföra den behörighet för fortsatta studier som bestäms i försökslagen, som skall upphävas. Den föreslagna nya lagstiftningen om utbildning känner inte dessa kombinationsstudier. Efter det att försöken avslutats skall permanenta bestämmelser om den behörighet för fortsatta studier som kombinationsstudierna medför tas in i de nya lagarna om utbildning.

I fråga om antagningen som studerande tillämpas så länge försöken pågår bestämmelserna om antagning av studerande i den lag som föreslås bli upphävd.

Det föreslås att i övergångsbestämmelserna i lagen om upphävande av lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor tas in en bestämmelse om att förvaltningen av försöksheterna kvarstår

oförändrad utan särskilda åtgärder när försökslagstiftningen upphävs. På så sätt säkerställs att försöken kan fortsätta utan störningar. Eftersom de nya lagarna om utbildning dock möjliggör friare förvaltningsmässiga lösningar än försökslagstiftningen, föreslås att de utbildningsanordnare som fungerat om huvudmän för läroanstalterna i försöksenheter kan komma överens om att försöksenhetsens förvaltning ordnas också på något annat sätt än vad som föreskrivits i den försökslagstiftning som skall upphävas. Om läroanstalterna i försöksenheter har haft samma huvudman skall denna likaså kunna besluta hur förvaltningen av försöket ordnas med avvikelser från de gällande försöken. Förvaltningen skall då ordnas på det sätt som bestäms i de nya lagarna om utbildning. Hör till en försöksenhet läroanstalter som meddelar undervisning på finska och svenska, skall ledningsgruppen för försöksenheter dock fortfarande organiseras språkgruppsvis enligt gällande 6 § 4 mom. i lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor.

I fråga om finansieringen av försöksenheter tillämpas fortfarande de bestämmelser som gäller finansieringen av den primära läroanstalten och försöksenheter skall ha rätt att ta emot donationer och testamentsmedel på det sätt som föreskrivs i den lagstiftning som föreslås bli upphävd.

Det föreslås också att det i ikraftträdelsebestämmelserna, på samma sätt som i fråga om universitets- och yrkeshögskolestudierna, bestäms att en studerande som avlägger yrkeshögskoleexamen i ett yrkeshögskoleförsök under samma år inte skall få ta emot mer än en studieplats som leder till högskoleexamen.

2.4. Andra ändringar

Enligt 1 § 2 mom. lagen om utbildningsstyrelsen stadgas genom förordning vilka skolor, läroanstalter och andra funktioner som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde. När den nya lagstiftningen om utbildning inte längre delar in utbildningen i läroanstaltsformer, föreslås att också utbildningsstyrelsens verksamhetsområde definieras på nytt i den förordning som skall utfärdas med stöd av denna bestämmelse. Avsikten är att i förordning bestämma att den utbildning som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde omfattar grundläggande

utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning, fritt bildningsarbete och grundläggande konstundervisning. Den nya definitionen förutsätter en ändring av nämnda 1 § 2 mom.

Enligt 3 § 2 mom. lagen om utbildningsstyrelsen skall ärenden som hör till utbildningsstyrelsen som besvärinstans behandlas vid plenum. Genom förordning stadgas om sammansättningen av plenum och om ordningen för behandlingen av ärendena. Enligt den föreslagna nya lagstiftningen skall utbildningsstyrelsen inte längre vara besvärinstans. Det föreslås därför att nämnda 3 § 2 mom. skall upphävas och paragrafens rubrik ändras. De ärenden om ändringsökande som är anhängiga vid utbildningsstyrelsen när lagen träder i kraft och de ärenden som blir anhängiga efter lagens ikraftträdande och som på basis av tidigare lagstiftning hör till utbildningsstyrelsen skall enligt 2 mom. i lagens ikraftträdelsebestämmelse dock fortfarande behandlas vid plenum enligt de bestämmelser om detta som nu föreslås bli upphävida.

Det föreslås att begreppen och hänvisningarna till annan lagstiftning i 13 och 21 § lagen om yrkeshögskolestudier ändras så att de överensstämmer med den föreslagna nya lagstiftningen. I 21 § stryks dessutom en bestämmelse enligt vilken också apparatanskaffningar samt anskaffning av en skollägenhet eller observationsskog skall räknas som anläggningsprojekt vid en yrkeshögskola. En motsvarande bestämmelse skall tas in i den nya lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

I 13 § lagen om yrkespedagogisk lärarutbildning, 1 § teater- och orkesterlagen, 3 § lagen om kommunernas kulturverksamhet, 1 a § museilagen och 7 § lagen om ungdomsarbete och ingår en hänvisning till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/1992). Avsikten är att sistnämnda lag skall upphävas vid ingången av augusti 1998 genom en lag med samma namn. De hänvisningar till lagen av 1992 som ingår i bestämmelserna föreslås därför bli ersatta med en hänvisning till den nya lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Enligt 5 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning kan utbildning anskaffas från yrkesutbildningscentrer för vuxna och andra yrkesläroanstalter samt från högskolor. När den nya utbildningslagstiftningen inte

längre, enligt vad som relaterats ovan, reglerar utbildningen enligt läroanstaltsformer, föreslås att paragrafen ändras så att någon läroanstaltskategori inte längre nämns särskilt i den, utan att det bara allmänt hänvisas till en sådan utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Utgående från den nya universitetslagen föreslås också att även universitet skall nämnas vid sidan av högskolor. Med högskolor avses i framtiden yrkeshögskolor.

Genom lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning upphävs bl.a. lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna. Bestämmelserna om det statsunderstöd som skall beaktas såsom avdrag vid prissättningen av utbildningen, och som nämns i 12 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, överförs från nämnda lag som föreslås bli upphävd till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. På basis av detta föreslås att hänvisningarna i 12 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning till det statsunderstöd som avses i nämnda lag som skall upphävas och i lagen om ombildning av yrkeskurscentralerna till yrkesutbildningscentrer för vuxna (761/1990) skall ersättas med hänvisningar till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

I 14 § folkhälsolagen uppräknas de kommunala uppgifter som hör till folkhälsoarbetet. I paragrafens 1 mom. 5 punkt bestäms om övervakning av de sanitära förhållandena i grundskolorna och gymnasierna och hälsovården för eleverna i dem och i 6 punkten om övervakning av de sanitära förhållandena i andra läroinrättningar i kommunen och om hälsovården för studerandena vid dem. Ordalydelsen i fråga om läroanstalter i nämnda punkter föreslås bli ändrad så att den överensstämmer med de nya utbildningslagarna. Dessutom föreslås att 1 mom. 6 punkten ändras så att hälso- och sjukvården samt tandvården för studerande också i yrkeshögskolorna, såsom i universiteten, kan ordnas på något annat av social- och hälsovårdsministeriet godkänt sätt än det som förskrivs i paragrafen. Vad som då kan komma i fråga är exempelvis att låta en fristående hälsovårdssammanslutning ta hand om nämnda funktioner.

Enligt 2 § lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras är ett villkor för erhållande av lärarbefattning i statens läroanstalt att den som till sådan

tjänst sig anmäler, ådagalagt sig fullständigt behärska undervisningsspråket i det läroverk, där befattningen ansökes. Enligt 37 § 3 mom. i den föreslagna lagen om grundläggande utbildning, 30 § 3 mom. i den föreslagna gymnasielagen och 39 § 3 mom. i den föreslagna lagen om yrkesutbildning bestäms om behörighetsvillkor för lärarna genom förordning. Avsikten är att bestämmelser om behörighetsvillkoren skall samlas i en förordning om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsverksamheten. I förordningen skall också ingå bestämmelser om den språkkunskap som fordras av lärarna. Avsikten är att en lärare som meddelar grundläggande utbildning skall behärska skolans undervisningsspråk fullständigt. I den utbildning som följer efter den grundläggande utbildningen skall det däremot vara nog att läraren behärskar skolans undervisningsspråk i tillräcklig utsträckning. Den utnämmande myndigheten bedömer när språkkunskaperna är tillräckliga. Nämnda bestämmelser gäller också de statliga läroanstalterna. Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att 2 § lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras skall upphävas som obehövlig.

3. Propositionens verkningar

Merkostnader uppstår i någon mån till följd av att studiestöd beviljas för den studietid som bestäms i lagstiftningen för respektive utbildning. På basis av gällande bestämmelser har ansökan om studiestöd förkastats för ca 500 studerande på grund av att utbildningstiden har överskridits. Den föreslagna ändringen medför att en del av dessa studerande kunde få studiestöd för att slutföra sina studier. Om man utgår ifrån att exempelvis 400 studerande på andra stadiet fick studiestöd av detta skäl för i genomsnitt fyra månader, skulle de årliga kostnaderna uppgå till ca 200 000 mark.

Genom att stödet för skolresor utsträcks till studerandena inom den grundläggande yrkesutbildningen för vuxna, ökar antalet stödtagare med uppskattningsvis två tusen under årets nio månader. När det genomsnittliga stödet för skolresor är 300 mark i månaden, föranleder de nya stödtagarna kostnader på ca 5 miljoner mark.

Till övriga delar har propositionen inga betydande ekonomiska eller organisatoriska verkningar.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid undervisningsministeriet som tjänsteuppdrag. Social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, justitieministeriet, utbildningsstyrelsen, Finlands Kommunförbund och folkpensionsanstalten har yttrat sig om propositionen.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till den proposition med förslag till lagstiftning om utbildning som är under behandling i riksdagen. Nämnda proposition förutsätter sådana ändringar i lagstiftningen som anges i denna proposition.

Propositionen hänför sig också till de propositioner med förslag till bibliotekslag (RP 210/1997 rd) och till idrottslag (RP 236/1997 rd) som är under behandling i riksdagen. Hänvisningarna till gällande lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet i 9 § i den föreslagna nya bibliotekslagen och i 5 § i den föreslagna nya idrottslagen skall ersättas med hänvisningar till den nya lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet som föreslås i regeringens proposition med förslag till lagstiftning om utbildning.

Propositionen hänför sig dessutom till regeringens proposition med förslag till lag om antagningsregister och studentexamensregister samt till lagar i samband med den, som avläts till riksdagen samtidigt med denna proposition, till den del det är fråga om rätten för en studerande som avlägger yrkeshögskoleexamen i yrkeshögskola att under samma år ta emot endast en studieplats som leder till högskoleexamen.

6. Närmare bestämmelser

Propositionen förutsätter ändringar också i en del av de förordningar som utfärdats med stöd av de lagar som ingår i propositionen. Avsikten är att förordningen om studiestöd, förordningen om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter (293/1997) samt förordningen om utbildningsstyrelsen (183/1991) skall ändras.

7. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 1998. Vuxenstuderande som får grundläggande yrkesutbildning kan dock beviljas stöd för skolresor från den 1 januari 1999. Atgärder som verkställigheten av lagarna förutsätter får vidtas innan lagarna träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 3 § 4 och 5 punkten, 4 § 2 mom. och 7 § 3 mom.,
av dessa lagrum 3 § 4 punkten sådan den lyder i lag 260/1995, samt
fogas till 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 49 och 457/1997, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) *högskola* de universitet som avses i universitetslagen (645/1997) och de yrkeshögskolor som avses i lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995), samt

5) *andra läroanstalter* de läroanstalter som ger sådan gymnasieutbildning som avses i

gymnasielagen (/) och sådan yrkesutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning (/) samt andra läroanstalter under offentlig tillsyn och vissa andra läroanstalter som bestäms genom förordning.

4 §

Studier som berättigar till studiestöd

Studiestöd kan fås för grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad tilläggsutbildning samt för avläggande av gymnasiets lärokurs. Studiestöd kan fås för andra studier enligt vad som bestäms genom förordning.

7 §

Tidsbegränsningar

Inom utbildning som leder till en yrkesinriktad examen kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 30 § 1 mom. lagen om yrkesutbildning. Inom gymnasieutbildning kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 24 § 1 mom. gymnasielagen.

Om antalet stödmånader per läsår bestäms genom förordning. Vederbörande ministerium kan besluta närmare om den tid som berättigar till studiestöd.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 10 januari 1997 om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter (48/1997) lagens rubrik, 2 §, 4 § 2, 3 och 5 mom., 5 § 2 mom. 6 § 2 mom. 7 § 2 mom. och 13 § som följer:

Lag**om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning**

2 §

Studerande berättigade till stöd för skolresor

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som är bosatta i Finland och bedriver heltidsstudier i Finland inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen

(/) eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (/). I fråga om vilka studier som är heltidsstudier gäller vad som bestäms med stöd av lagen om studiestöd (65/1994).

Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i distans- eller privatundervisning, utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service, läroavtalsutbildning, utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen eller yrkes- eller specialyrkesexamen som avläggs genom en fristå-

ende examen eller studerande som genomgår avlönad arbetspraktik. Berättigad till stöd är inte heller en studerande som av utbildningsanordnaren anvisats en avgiftsfri plats i elevhem, eller en studerande som inte för sin skolresa anlitar kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar trots att det är möjligt för studeranden och inte heller en studerande som enligt någon annan lag får stöd för de kostnader som förleds av skolresan.

Närmare bestämmelser om vilka studerande som är berättigade till stöd kan utfärdas genom förordning.

4 §

Hur resekostnaderna bestäms

Om en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka studeranden nyttjar denna transport.

Om en studerande för sin skolresa inte kan utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar eller om det är oskäligt svårt att anlita dessa, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan studerandens hem och läroanstalten.

Genom förordning bestäms också om i vilka fall en studerande anses ha möjlighet att anlita kollektivtrafik eller sådan skolskjuts som utbildningsanordnarens ordnar samt om hur resekostnaderna bestäms när studeranden kan utnyttja dessa färd sätt endast för en del av skolvägen.

5 §

Beloppet av stödet för skolresor

Om en studerande inte kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som ordnas av ut-

bildningsanordnaren, är stödet 70 procent av stödet enligt 1 mom.

6 §

Ansökan

Läroanstalten skall till ansökan foga en utredning om hur lång studerandens skolväg är samt om studerandens möjligheter att utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar.

7 §

Beviljande och utbetalning

Stöd för skolresor betalas månatligen, beroende på hur studeranden färdas, på ett konto som antingen utbildningsanordnaren, den som säljer biljetter eller studeranden har uppgett i en penninginrättning i Finland.

13 §

Omkostnader

De utgifter som verkställigheten av denna lag orsakar folkpensionsanstalten räknas som folkpensionsanstaltens omkostnader och de utgifter som åsamkas utbildningsanordnaren för uppgifter som anges i 6 och 12 § räknas som utgifter för utbildningsanordnaren i fråga.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998. Utan hinder av 2 § 1 mom. kan vuxenstuderande i grundläggande yrkesutbildning beviljas stöd för skolresor från den 1 januari 1999.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om upphävande av lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen den 22 februari 1991 om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor (391/1991) jämte ändringar.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

3 §

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

På de försök som pågår när denna lag träder i kraft och på de försök som inleds senast den 1 augusti 1998 tillämpas bestämmelserna i den lag som nämns i 1 § och de med stöd av den utfärdade bestämmelserna om studier och examina inom försöket, intagning av studerande, ändring, komplettering och indragning av försökstillstånd samt avslutande av försök. För förvaltningen av en försöksenhet gäller vad som bestäms i

den lag som nämns i 1 §, om inte de utbildningsanordnare som varit huvudmän för läroanstalterna i försöksenheten avtalar något annat eller om inte den utbildningsanordnare som varit huvudman för läroanstalterna i försöksenheten beslutar något annat. I fråga om förvaltningen av en tvåspråkig försöksenhet gäller dock vad som bestäms i 6 § 4 mom. i den lag som nämns i 1 §. I fråga om försöksenhetens finansiering gäller vad som bestäms i 18 § 1 mom. och 19 § i den lag som nämns i 1 §.

I fråga om den behörighet för fortsatta studier som studierna och examina inom försöket medför gäller vad som bestäms i den lag som nämns i 1 § eller med stöd av den, om inte något annat bestäms särskilt.

Om rätten för en studerande som avlägger yrkeshögskoleexamen i ett yrkeshögskoleförsök att under samma år ta emot endast en studieplats som leder till högskoleexamen gäller vad som bestäms om detta i lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995).

4.

Lag**om ändring av 13 och 21 § lagen om yrkeshögskolestudier**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 3 mars 1995 om yrkeshögskolestudier (255/1995) 13 § 1 mom. 3 och 5 punkten samt 21 § som följer:

13 §

Behörighet för yrkeshögskolestudier

Som studerande vid en yrkeshögskola kan antas den som har avlagt eller fullgjort

3) yrkesinriktad grundexamen eller motsvarande tidigare studier enligt vad veder-

börande ministerium beslutar närmare,

5) sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller motsvarande tidigare examen som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (/) enligt vad vederbörande ministerium beslutar närmare.

21 §

Statsandel för anläggningsprojekt

yrkeshögskola enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Huvudmannen för en yrkeshögskola beviljas statsandel för anläggningsprojekt vid en

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

5.**Lag****om ändring av 13 § lagen om yrkespedagogisk lärarutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 juni 1996 om yrkespedagogisk lärarutbildning (452/1996) 13 § som följer:

13 §

Finansiering

derna beviljas statsunderstöd enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

För den yrkespedagogiska lärarutbildningens driftskostnader och apparatanskaffningar som kan hänföras till anläggningskostna-

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

6.

Lag**om ändring av 1 och 3 § lagen om utbildningsstyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 25 januari 1991 om utbildningsstyrelsen (182/1991) 3 § 2 mom. samt *ändras* 1 § 2 mom. och rubriken för 3 § som följer:

1 §

Verksamhetsområde

3 §

Direktion

Genom förordning bestäms vilken utbildning och vilken annan verksamhet som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

Ett ärende om ändringssökande som gäller ett beslut som fattats innan denna lag träder i kraft och som enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet behandlas vid utbildningsstyrelsen, skall behandlas enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

7.

Lag**om ändring av 1 § teater- och orkesterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i teater- och orkesterlagen av den 3 augusti 1992 (730/1992) 1 § som följer:

1 §

Teatrar och orkestrar beviljas statsandel för sina driftskostnader enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverk-

samhet (/) och denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

8.**Lag****om ändring av 3 § lagen om kommunernas kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1992 om kommunernas kulturverksamhet (728/1992) 3 §
 1 mom. som följer:

3 §	av undervisnings- och kulturverksamhet (/).
<i>Statsandel och statsunderstöd</i>	_____

Kommunerna beviljas statsandel för kulturverksamhet enligt lagen om finansiering	Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.
--	--

9.**Lag****om ändring av 1 a § museilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i museilagen av den 3 augusti 1992 (729/1992) 1 a §, sådan den lyder i lag
 1166/1996, som följer:

1 a §	och denna lag. _____
Museer beviljas statsandel för sina driftskostnader enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/)	Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

10.**Lag****om ändring av 7 § lagen om ungdomsarbete**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 februari 1995 om ungdomsarbete (235/1995) 7 § 1 mom., sådant det
lyder i lag 1165/1996, som följer:

7 §

*Beviljande av statsandel*nings- och kulturverksamhet (/). Stats-
andelen skall användas för verksamhet enligt
2 §.

Kommunen beviljas statsandel för drifts-
kostnader som gäller ungdomsarbete så som
bestäms i lagen om finansiering av undervis-

Denna lag träder i kraft den 1 augusti
1998.

11.**Lag****om ändring av 5 och 12 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1990 om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) 5 §
och 12 § 1 mom. som följer:

5 §

Utbildningsproducenter

Utbildning kan anskaffas från sådana ut-
bildningsanordnare som avses i lagen om
yrkesutbildning (/) och lagen om yr-
kesinriktad vuxenutbildning (/) samt
från universitet och högskolor (*utbildnings-
producenter*). Dessutom kan utbildning an-
skaffas från andra utbildningsproducenter för
vilka arbetskraftspolitisk vuxenutbildning
lämpar sig.

12 §

Förhållandet till övrig statsfinansiering

När utbildning anskaffas från en utbild-
ningsanordnare som beviljas statsunderstöd
med stöd av 43 § 2 mom. lagen om fi-
nansiering av undervisnings- och kulturverk-
samhet skall såsom avdrag vid prissättnin-
gen av utbildningen beaktas den del av kost-
naderna för anskaffning av utbildningen som
motsvarar nämnda statsunderstöd.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti
1998.

12.**Lag****om ändring av 14 § folkhälsolagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkhälsolagen av den 28 januari 1972 (66/1972) 14 § 1 mom. 5 och 6 punkten, sådana de lyder, 5 punkten i lag 746/1992 och 6 punkten i lag 71/1991, som följer:

14 §

Inom folkhälsoarbetet åligger det kommunen

5) att svara för skolhälsovård, till vilken hänförs övervakningen av de sanitära förhållandena i de skolor och läroanstalter som meddelar grundläggande utbildning och gymnasieutbildning inom kommunen samt hälsovården för eleverna och studerandena i dem samt specialundersökningar som är nödvändiga för konstaterande av hälsotillståndet så som genom förordning närmare bestäms om sådana undersökningar;

6) att för studerandena vid läroanstalter i

kommunen som ordnar annan än i 5 punkten nämnd, genom förordning bestämd utbildning, oberoende av studerandenas hemort, tillhandahålla hälsovård, till vilken hänförs övervakningen av de sanitära förhållandena vid läroanstalterna samt studerandenas hälso- och sjukvård samt tandvård, dock så att hälso- och sjukvård samt tandvård för studerande vid universitet och yrkeshögskolor med kommunens samtycke kan ordnas också på något annat av social- och hälsovårdsministeriet godkänt sätt;

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

13.**Lag****om upphävande av 2 § lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Genom denna lag upphävs ^{1 §} 2 § lagen den 1 juni 1922 angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras (149/1922). ^{2 §} Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

Helsingfors den 8 maj 1998

Republikens President**MARTTI AHTISAARI**Undervisningsminister *Olli-Pekka Heinonen*

1.

Lag**om ändring av lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 3 § 4 och 5 punkten, 4 § 2 mom. och 7 § 3 mom.,
av dessa lagrum 3 § 4 punkten sådan den lyder i lag 260/1995, samt
fogas till 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 49 och 457/1997, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) *högskola* de högskolor som nämns i lagen om utveckling av högskoleväsendet (1052/86), bildkonstakademin samt yrkeshögskolor som nämns i lagen om yrkeshögskolestudier (255/95), samt

5) *andra läroanstalter* gymnasier, yrkesläroanstalter, yrkespedagogiska lärarhögskolor, folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet samt andra motsvarande läroanstalter under offentlig tillsyn.

4) *högskola* de universitet som avses i universitetslagen (645/1997) och de yrkeshögskolor som avses i lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995), samt

5) *andra läroanstalter* de läroanstalter som ger sådan gymnasieutbildning som avses i gymnasielagen (/) och sådan yrkesutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning (/) samt andra läroanstalter under offentlig tillsyn och vissa andra läroanstalter som bestäms genom förordning.

4 §

Studier som berättigar till studiestöd

I gymnasiet kan studiestöd fås för slutförande av gymnasiets lärokurs. Studerande vid andra läroanstalter kan få studiestöd för utbildning som leder till examen, för en kurs som ger yrkesbehörighet eller en kurs som ökar yrkesbehörigheten. Den som studerar vid en folkhögskola eller någon annan läroanstalt med uppgift att ge allmänbildande utbildning kan beviljas studiestöd också för andra heltidsstudier. Vid medborgarinstitut

Studiestöd kan fås för grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad tilläggsutbildning samt för avläggande av gymnasiets lärokurs. Studiestöd kan fås för andra studier enligt vad som bestäms genom förordning.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

eller sommaruniversitet kan studiestöd endast fås för kompletterande yrkesstudier som sker på heltid.

7 §

Tidsbegränsningar

För studier i andra läroanstalter kan studiestöd fås för högst den normala utbildningstiden så som närmare stadgas genom förordning. Av särskilda skäl kan stöd fås för högst ett studieår längre än den normala utbildningstiden. Om antalet stödmånader per läsår stadgas närmare genom förordning.

Inom utbildning som leder till en yrkesinriktad examen kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 30 § 1 mom. lagen om yrkesutbildning. Inom gymnasieutbildning kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 24 § 1 mom. gymnasielagen.

Om antalet stödmånader per läsår bestäms genom förordning. Vederbörande ministerium kan besluta närmare om den tid som berättigar till studiestöd.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 10 januari 1997 om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter (48/1997) lagens rubrik, 2 §, 4 § 2, 3 och 5 mom., 5 § 2 mom. 6 § 2 mom. 7 § 2 mom. och 13 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag**om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter**

2 §

Studerande berättigade till stöd för skolresor

Personer som är bosatta i Finland och bedriver studier i Finland har rätt till stöd för skolresor om de är

1) studerande i gymnasiet eller vid läroanstalter som ger undervisning som motsvarar gymnasieundervisning eller

2) studerande som deltar i grundläggande yrkesutbildning vid yrkesläroanstalter, musikläroanstalter eller andra läroanstalter.

Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i *vuxenutbildning*, distans- eller privatundervisning, utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service eller studerande som genomgår avlönad arbetspraktik. Berättigad till stöd är inte heller en studerande som av läroanstaltens huvudman anvisats en avgiftsfri plats i elevhem, eller en studerande som inte för sin skolresa anlitar kollektivtrafik eller skolskjuts som läroanstaltens huvudman ordnar trots att det är möjligt för honom och inte heller en studerande som enligt någon annan lag får stöd för de kostnader som föränleds av skolresan.

Lag**om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning**

2 §

Studerande berättigade till stöd för skolresor

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som är bosatta i Finland och bedriver heltidsstudier i Finland inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen (/) eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (/). I fråga om vilka studier som är heltidsstudier gäller vad som bestäms med stöd av lagen om studiestöd (65/1994).

Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i distans- eller privatundervisning, utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service, läroavtalsutbildning, utbildning som förbereder för yrkesriktad grundexamen eller yrkes- eller specialyrkesexamen som avläggs genom en fristående examen eller studerande som genomgår avlönad arbetspraktik. Berättigad till stöd är inte heller en studerande som av utbildningsanordnaren anvisats en avgiftsfri plats i elevhem, eller en studerande som inte för sin skolresa anlitar kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar trots att det är möjligt för studeranden och inte heller en studerande som enligt någon annan lag får stöd för de kostnader som föränleds av skolresan.

Närmare bestämmelser om vilka studeran-

*Gällande lydelse**Föreslagna lydelse*

de som är berättigade till stöd kan utfärdas genom förordning.

4 §

Hur resekostnaderna bestäms

Om en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som läroanstaltens huvudman ordnar, bestäms resekostnader enligt den sträcka studeranden nyttjar denna transport.

Om en studerande för sin skolresa inte kan utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som läroanstaltens huvudman ordnar eller om det är oskäligt svårt att anlita dessa, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan studerandens hem och läroanstalten.

Genom förordning stadgas också om i vilka fall en studerande anses ha möjlighet att anlita kollektivtrafik eller sådan skolskjuts som läroanstaltens huvudman ordnar samt om hur resekostnaderna bestäms om studeranden kan utnyttja dessa färdstätt endast för en del av skolvägen.

Om en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som *utbildningsanordnaren* ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka studeranden nyttjar denna transport.

Om en studerande för sin skolresa inte kan utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som *utbildningsanordnaren* ordnar eller om det är oskäligt svårt att anlita dessa, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan studerandens hem och läroanstalten.

Genom förordning bestäms också om i vilka fall en studerande anses ha möjlighet att anlita kollektivtrafik eller sådan skolskjuts som *utbildningsanordnaren* ordnar samt om hur resekostnaderna bestäms när studeranden kan utnyttja dessa färdstätt endast för en del av skolvägen.

5 §

Beloppet av stödet för skolresor

Om en studerande inte kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som ordnas av läroanstaltens huvudman, är stödet 70 procent av stödet enligt 1 mom.

Om en studerande inte kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som ordnas av *utbildningsanordnaren*, är stödet 70 procent av stödet enligt 1 mom.

6 §

Ansökan

Läroanstalten skall till ansökan foga en utredning om hur lång studerandens skolväg är samt om studerandens möjligheter att utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som läroanstaltens huvudman ordnar.

Läroanstalten skall till ansökan foga en utredning om hur lång studerandens skolväg är samt om studerandens möjligheter att utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som *utbildningsanordnaren* ordnar.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Beviljande och utbetalning

Stöd för skolresor betalas månatligen beroende på hur studeranden färdas på ett konto som antingen läroanstaltens huvudman, den som säljer biljetter eller studeranden har uppgett i en penninginrättning i Finland.

Stöd för skolresor betalas månatligen, beroende på hur studeranden färdas, på ett konto som antingen *utbildningsanordnaren*, den som säljer biljetter eller studeranden har uppgett i en penninginrättning i Finland.

13 §

Omkostnader

De utgifter som verkställigheten av denna lag orsakar folkpensionsanstalten räknas som folkpensionsanstaltens omkostnader och de utgifter som åsamkas läroanstaltens huvudman för uppgifter som anges i 6 och 12 §§ räknas som utgifter för läroanstalten i fråga.

13 §

Omkostnader

De utgifter som verkställigheten av denna lag orsakar folkpensionsanstalten räknas som folkpensionsanstaltens omkostnader och de utgifter som åsamkas *utbildningsanordnaren* för uppgifter som anges i 6 och 12 § räknas som utgifter för *utbildningsanordnaren* i fråga.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998. Utan hinder av 2 § 1 mom. kan vuxenstuderande i grundläggande yrkesutbildning beviljas stöd för skolresor från den 1 januari 1999.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 13 och 21 § lagen om yrkeshögskolestudier**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 mars 1995 om yrkeshögskolestudier (255/1995) 13 § 1 mom. 3 och
5 punkten samt 21 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

13 §

Behörighet för yrkeshögskolestudier

Som studerande vid en yrkeshögskola kan
antas den som har avlagt eller fullgjort

3) grundskolebaserad yrkesinriktad examen
enligt vad som närmare bestäms i undervisningsministeriets beslut,

3) yrkesinriktad grundexamen eller
motsvarande tidigare studier enligt vad vederbörande ministerium beslutar närmare,

5) grundläggande yrkesexamen eller yrkesexamen enligt lagen om yrkesexamina (306/94) enligt vad som närmare bestäms genom undervisningsministeriets beslut,

5) sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller motsvarande tidigare examen som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (/) enligt vad vederbörande ministerium beslutar närmare.

21 §

Statsandel för anläggningsprojekt

Huvudmannen för en yrkeshögskola beviljas statsandel för anläggningsprojekt vid en yrkeshögskola enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92).

Som anläggningsprojekt betraktas också apparatanskaffningar samt anskaffning av en skollägenhet eller observationskog.

21 §

Statsandel för anläggningsprojekt

Huvudmannen för en yrkeshögskola beviljas statsandel för anläggningsprojekt vid en yrkeshögskola enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

6.

Lag**om ändring av 1 och 3 § lagen om utbildningsstyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 25 januari 1991 om utbildningsstyrelsen (182/1991) 3 § 2 mom. samt
ändras 1 § 2 mom. och rubriken för 3 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Verksamhetsområde

Genom förordning stadgas vilka skolor, läroanstalter och andra funktioner som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

Genom förordning *bestäms vilken utbildning och vilken annan verksamhet* som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

3 §

Direktion och plenum

3 §

Direktion

Ärenden som hör till utbildningsstyrelsen som besvärinstans behandlas vid plenum. Genom förordning stadgas om sammansättningen av plenum och om ordningen för behandlingen av ärendena.

(2 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

Ett ärende om ändringssökande som gäller ett beslut som fattats innan denna lag träder i kraft och som enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet behandlas vid utbildningsstyrelsen, skall behandlas enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

11.

Lag**om ändring av 5 och 12 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1990 om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) 5 §
och 12 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

5 §

Utbildningsproducenter

Utbildning kan anskaffas från yrkesutbildningscenter för vuxna och andra yrkesläroanstalter samt från högskolor (utbildningsproducenter). Dessutom kan utbildning anskaffas från andra utbildningsproducenter för vilka arbetskraftspolitisk vuxenutbildning lämpar sig.

12 §

Förhållandet till övrig statsfinansiering

När utbildning anskaffas från ett yrkesutbildningscenter för vuxna skall såsom avdrag vid prissättningen av utbildningen beaktas den del av kostnaderna för anskaffning av utbildning som motsvarar de statsunderstöd som avses i lagen om yrkesutbildningscenter för vuxna (760/90). *Likaså skall som avdrag beaktas en motsvarande andel för de ersättningar från staten och statsandelar som ingår i lagen om ombildning av yrkeskurscentralerna till yrkesutbildningscenter för vuxna (761/90).*

Föreslagen lydelse

5 §

Utbildningsproducenter

Utbildning kan anskaffas från sådana utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning (/) och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (/) samt från universitet och högskolor (utbildningsproducenter). Dessutom kan utbildning anskaffas från andra utbildningsproducenter för vilka arbetskraftspolitisk vuxenutbildning lämpar sig.

12 §

Förhållandet till övrig statsfinansiering

När utbildning anskaffas från en utbildningsanordnare som beviljas statsunderstöd med stöd av 43 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall såsom avdrag vid prissättningen av utbildningen beaktas den del av kostnaderna för anskaffning av utbildningen som motsvarar nämnda statsunderstöd.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

12.

Lag**om ändring av 14 § folkhälsolagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkhälsolagen av den 28 januari 1972 (66/1972) 14 § 1 mom. 5 och 6 punkten, sådana de lyder, 5 punkten i lag 746/1992 och 6 punkten i lag 71/1991, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Inom folkhälsoarbetet åligger det kommunen

5) att svara för skolhälsovård, till vilken hänförs övervakningen av de sanitära förhållandena i grundskolorna och gymnasierna inom kommunen och hälsovården för eleverna i dem samt specialundersökningar som är nödvändiga för konstaterande av en *elevs* hälsotillstånd så som genom förordning närmare stadgas om sådana undersökningar;

6) att för studerandena vid andra än i 5 punkten nämnda, genom förordning bestämda läroinrättningar i kommunen, oberoende av studerandenas hemort, tillhandahålla hälsovård, till vilken hänförs övervakningen av de sanitära förhållandena vid läroinrättningarna samt studerandenas hälso- och sjukvård samt tandvård, dock så att hälso- och sjukvård samt tandvård för studerande vid universitet och högskolor med kommunens samtycke kan ordnas också på något annat av social- och hälsovårdsministeriet godkänt sätt;

5) att svara för skolhälsovård, till vilken hänförs övervakningen av de sanitära förhållandena i *de skolor och läroanstalter som meddelar grundläggande utbildning och gymnasieutbildning* inom kommunen samt hälsovården för eleverna *och studerandena* i dem samt specialundersökningar som är nödvändiga för konstaterande av hälsotillståndet så som genom förordning närmare bestäms om sådana undersökningar;

6) att för studerandena vid läroanstalter i kommunen som ordnar annan än i 5 punkten nämnd, genom förordning bestämd utbildning, oberoende av studerandenas hemort, tillhandahålla hälsovård, till vilken hänförs övervakningen av de sanitära förhållandena vid *läroanstalterna* samt studerandenas hälso- och sjukvård samt tandvård, dock så att hälso- och sjukvård samt tandvård för studerande vid universitet och *yrkeshögskolor* med kommunens samtycke kan ordnas också på något annat av social- och hälsovårdsministeriet godkänt sätt;

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

13.

Lag

om upphävande av 2 § lagen angående den språkkunskap, som skall
av statstjänsteman fordras

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Gällande lydelse

2 §
För erhållande av lärarbefattning i statens läroanstalt erfordras, att den, som till sådan tjänst sig anmäler, ådagalagt sig fullständigt behärska undervisningsspråket i det läroverk, där befattningen ansökes.

Föreslagen lydelse

1 §
Genom denna lag upphävs 2 § lagen den 1 juni 1922 angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras (149/1922).

2 §
Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1998.

